

ÅRSMELDING 2024

Regionkontor Landbruk

Lørenskog • Oslo • Rælingen

Forside: Styggvannsdalen naturreservat i Lørenskog.

Foto: Knut Samseth, RKL

Design og trykk: Aksell AS

Innhold

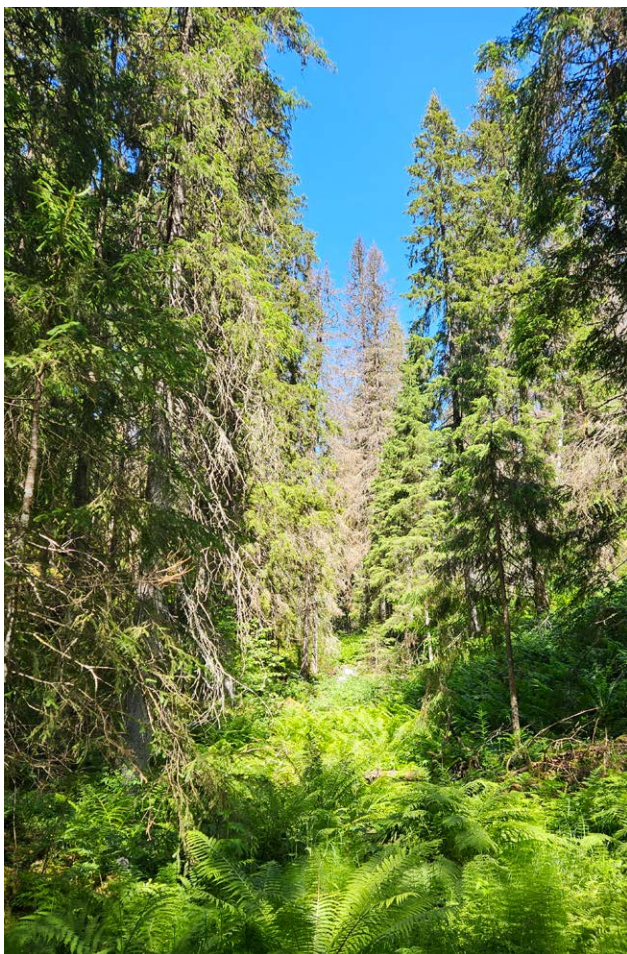
Sammendrag av jord- og skogbruksaktiviteten	4
Regionkontor landbruk	5
Hovedtall	6
Økonomi	7
Planarbeid m.m.	8
Rælingen	8
Lørenskog	8
Planområder i Oslo	8
Beredskapsplan for landbruk	8
Skogbruksforvaltningen	9
Skogressursene	9
Tilskudd til næringstiltak i skog	9
Skogfond	9
Hogstøknader	10
Veibygging	10
Landbruksforum	10
Jordbruk	11
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ved ferie og fritid	11
Produksjonssvikt grunnet klimatiske forhold	11
Ajourhold av markslag	12
Driveplikt for jordbruksareal	12
Veterinærvaktordning for Nye Stor-Oslo	12
og Mattilsynet	12
Miljø - og kulturminneforvaltning	13
Kommunale tilskuddsordninger	13
Dreneringstilskudd	13
SMIL – spesielle miljøtiltak i jordbruket	13
Tilskudd til miljøtiltak i skog – NMSK	14
Kulturlandskapsprisen 2024	14
Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)	15
Regionalt miljøprogram (RMP)	16
Vannkvalitet	16
Regionale miljøkrav for jordbruket	16
Økologisk dyrking	17
Forvaltning av Skulerud skog, Lørenskog	17
Vilt- og fiskeforvaltning i Lørenskog	17
Kystgeit – tilrettelegging for skjøtsel i Oslo	17
Skjøtselstiltak og Phytophthora-midler i Sørkedalen ..	17
Næringsutvikling	18
Villbrygg fikk Bedriftsutviklingsprisen for 2024	18
Innovasjon-Norge søknader	18
Prosjekter	19
Parsellhager i Lørenskog	19
Nærmiljøhage i Rælingen	19
Matproduksjonspotensiale i Oslo	20
Vitalisering av Kulturlandskap i Lørenskog, Oslo og Rælingen	21
Lørenskog	21
Oslo	22
Prosjekt fremmede arter i Sørkedalen og Nordmarksplassene	22
Siktlinjer ved Gran i Sørkedalen	22
Hestejordene – En skjult perle i Groruddalen	22
Rælingen	23
Vedlegg – Statistikk	24
Arbeidsstatistikk ved RKL	24
Skogbruksstatistikk	26
Jordbruksstatistikk	27

Sammendrag av jord- og skogbruksaktiviteten

2024 har vært året da ideer skulle bli synlige resultat. Og det kan vi si at prosjektet om landskapsutvikling avsluttet med bravur, der bl.a. Bjørndalen i Lørenskog, Hestjordene i Oslo og Byåa i Rælingen fikk sine markeringer i tavle, kartlegginger med funn av Solblom o.l. eller skjøtelsesplaner. Dessuten ble det samlet sett en god sluttrapport for hele prosjektet i alle tre kommuner som gir håp for en god arealplanlegging i kommunene hvor landskap, landbruk og friluftsliv får stå i sentrum.

Urbant landbruk har fått en god gjennomgang av dyrkning, opplæring i kompostering og inspirasjonsseminar til dyrkning. De nye komposteringsanleggene på Sørli (Lørenskog) og Skårer er et godt bidrag i klimasatsingen.

Styggvannsdalen naturreservat i Lørenskog.
Foto: Knut Samseth, RKL

Jordbruket kan klappes på skuldra for 2024 og dyrkningen. Dette er folk som står på uansett vær og sikrer de store matforsyningene til Lørenskog, Rælingen og Oslo. Enten det gjelder råvare til smør, kjøtt eller hvete. Avlingsåret ble et normalår.

Skogbruket har hatt stor aktivitet, mye grunnet høy pris på tømmeret. Imidlertid er dårlig skoghelse med døende skog og barkebilleangrep, blitt et stort tema. Klimaendringer de siste årene kan være årsaken.

Statsforvalteren foretok høsten 2024 forvaltningskontroll av noen av kommunens tilskuddsordninger i jord- og skogbruk, og kontroll av kommunens ajourhold av AR5-kart (arealressurs med vekt på produksjonsgrunnlag i jord og skogbruk). Det ble ikke avdekket noen avvik annet enn ved mangelfull kvalitetssikring av periodisk oppdatering av kart fra NIBIO.

Så da kan vi si ...

Turn, turn, turn (Pete Seeger)

To everything, turn, turn, turn
There is a season, turn, turn, turn
And a time to every purpose under heaven
A time to be born, a time to die
A time to plant, a time to reap
A time to kill, a time to heal
A time to laugh, a time to weep

Vi takker eierkommunene for samarbeidet i 2024.

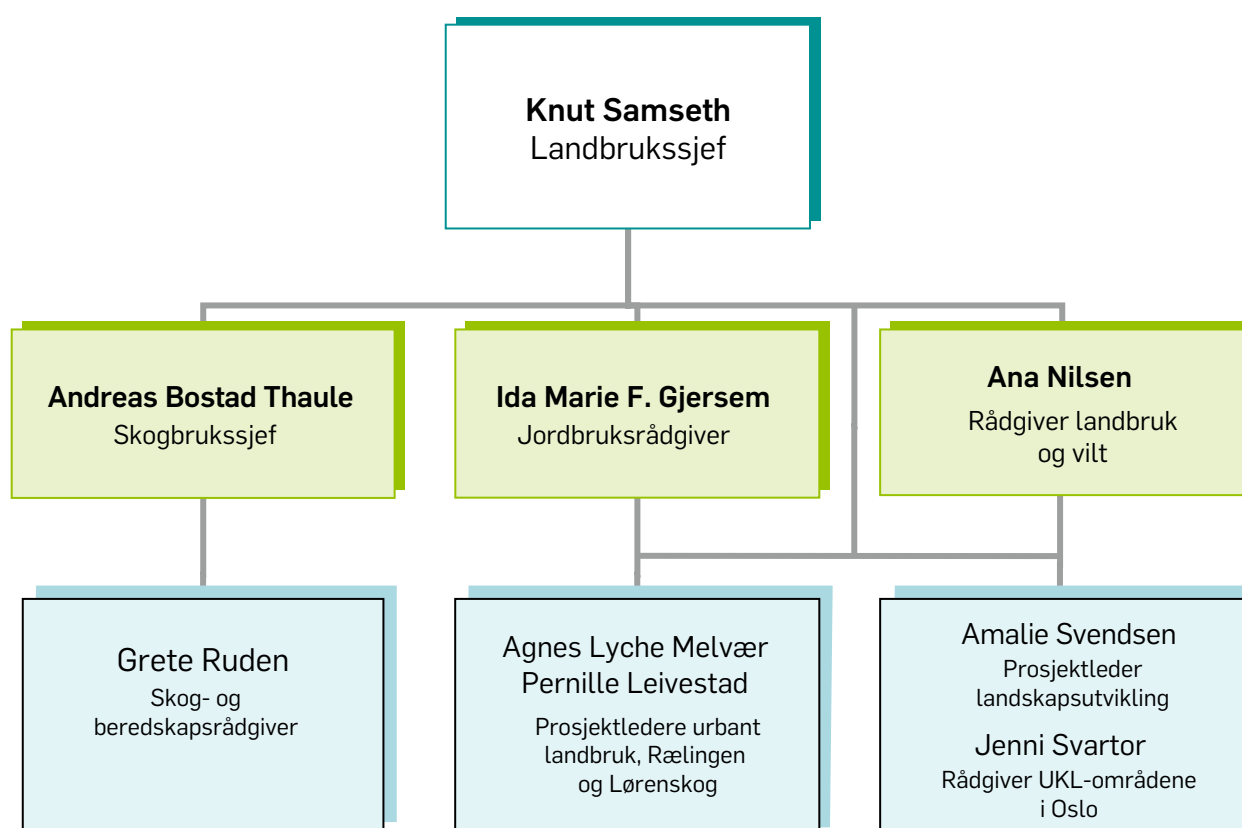
*Knut Samseth
Landbrukssjef*

Regionkontor landbruk

Regionkontor landbruk 2024, RKL, utgjorde landbrukskontorene i kommunene Lørenskog, Oslo og Rælingen. Lørenskog kommune er vertskommune landbrukskontoret. Kontoret har normalt 3,6 årsverk samt prosjektengasjerte. Utover landbrukskontorets tradisjonelle opp-

gaver, har kontoret ansvar for fisk- og viltforvaltning i Lørenskog, kommuneskogen i Lørenskog, forvaltning for to utvalgte kulturlandskap i Oslo, Sørkedalen og Nordmarkplassene. Vilttoppsynet i Lørenskog er 3 personer lagt til rådgiver landbruk og vilt.

Fast ansatte (uthevet) og innleide/engasjementer i 2024:

Representanter fra kommunene har jevnlig RKL-Samrådsmøter og følger kontorets økonomi og felles faglige problemstillinger. De har hatt 4 møter i 2024 og følgende har vært representert:

- Rakel Rauntun (Lørenskog)
- Lise Jørstad (Oslo)
- John Hage (Rælingen)

Informasjonsarbeid

Kontoret sendte i 2024 ut fire infoskriv til grunneiere og bønder i regionen med informasjon om blant annet lovverk, tilskuddsordninger til miljø og produksjon og prosjekter ved Regionkontor landbruk. En annen kanal for å formidle informasjon er hjemmesiden, som brukes til nyheter og faglig informasjon. Det er også en egen side på Facebook for «Urbant og bynært landbruk».

Hovedtall

Tabell 1: Hovedaktiviteter i regionen i 2024. Tallene i parentes er for 2023.

		LØRENSKOG	OSLO	RÆLINGEN	SUM
Landbruk	Jord daa ¹	5 932	9 599	6 291	21 822
	Produktiv skog daa ¹	45 827	266 397	41 078	353 302
	Uproduktiv skog daa ¹	432	15 204	794	16 430
	Total Landbruksareal ¹	52 191	291 200	48 163	391 554
	Annet markslag daa ¹	6 974	48 369	17 455	72 798
	Bebyggelse/samferdsel daa ¹	11 381	114 548	6 064	131 993
	Kommuner totalt areal daa ¹	70 546	454 117	71 682	596 345
	Eierenheter jord og/eller skogbruk ²	80	146	80	306
Jord	Driftsenheter jordbruk ³	23 (23)	27 (25)	14 (16)	64 (64)
	Melkeprodusenter	1 (1)	2 (2)	4 (4)	7 (7)
Skog	Tilskudd til skogkultur	7 (4)			10 (8)
	Tilskudd til veibyging og hestedrift	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	Hogstsøknader	26 (11)	92 (74)	26 (9)	144 (94)
Sosial	Avløser sykdom og fritid	9 (11)	5 (6)	10 (9)	24 (26)
	Tidligpensjonsordning	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Miljø	SMIL forurensning	5 (1)	0 (0)	3 (1)	8 (2)
	SMIL Kulturlandskapstiltak	1 (1)	0 (0)	2 (6)	3 (7)
	SMIL Planlegging	1 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)
	Regionalt miljøprogram	14 (10)	14 (12)	14 (11)	42 (33)
	Autorisasjonsbevis for bruk av plantevernmiddel og gnagermiddel	0 (5)	1 (4)	4 (0)	5 (20)
Næring	Trad. jordbruk (BU og generasjonsskifte)	0 (1)	0 (0)	1 (2)	1 (3)
	Etablering/bedriftsutvikling (BU)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (1)
	Bioenergi	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

1. Arealene basert på Arealbarometer AR5, 2024 (<https://arealbarometer.nibio.no/nb>)

2. Data fra SSB basert på landbruksregisteret 2023, landbrukseiendommer som har minst 5 daa jordbruksareal og/eller minst 25 daa produktivt skogareal. (<https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/statistikker/laeiby>)

3. Kun bruk som søkte om produksjonstillegg i 2024

Økonomi

Samarbeidets årlige ordinære driftskostnader fordeles etter sjablong: Lørenskog 29,5 %, Oslo 42 % og Rælingen 28,5 %. For avtaleperioden skal det være minimum 3,6 årsverk. Eventuelle merinntekter eller mindre-

inntekter reguleres i fond og innarbeides evt i neste års budsjett. Særskilte prosjekter o.l. skal ikke inngå i konto-rets ordinære arbeid og kostnader, men finansieres særskilt.

Tabell 2: Regnskap og budsjett for 2023 og 2024

	2023		2024	
	Regnskap	Budsjett inkl. endring	Regnskap	Budsjett inkl. endring
UTGIFT				
Lønn inkl sosiale utg	4 587 198	4 477 287	4 123 610	3 476 895
Kjøp av varer og tjenester	1 728 232	1 728 000	1 518 240	1 895 105
Kjøp av tjenester som erstatter kommunenes egen produksjon	0	0	47 000	
Overføringer	274 735	136 000	99 925	223 000
Utgift før finans	6 590 165	6 341 287	5 788 775	5 595 000
Finansutgifter	92 273	0	548 977	0
Total utgift	6 682 438	6 341 287	6 337 752	5 595 000
INNTEKT				
Salgsinntekter	-18 000	-19 000	-47 890	-19 000
Refusjoner	-6 252 428	-6 305 000	-6 283 581	-6 436 000
Finansinntekter	-412 012	0	6 281	0
Total inntekt	-6 682 440	-6 324 000	-6 337 752	-6 455 000

Tabellen ovenfor viser regnskapet for 2024 i Interkommunalt samarbeid (tjeneste 29000) der rammeavtalen og fellesprosjekter for alle tre kommunene inngår. Total inntekt er på 6,337 mill. kr, en nedgang på 344' kr siden 2023. Nedgangen skyldes at prosjektet Landskapsutvikling finansiert av fond, ble avsluttet til sommeren. Utgiftene som påløp drift av RKL, var i 2024 fordelt på lønn 4 123' kr og kjøp av varer og tjenester på 1 518' kr. Det ble ikke tilsatt noen skogbruksrådgiver (50 %) slik det ble budsjettet og dette førte til at 548' kr ble avsatt på fond.

RKL-fond bundet til løpende drift er redusert til kr 1 817' kr mot kr 2.545' kr i 2023. Det er fulgt en plan for reduksjon av fondsstørrelsen fordelt på den enkeltes kommunes innbetalte størrelse.

Fond bundet til hver enkelt kommune er totalt på 809' kr, en oppgang på 13' kr (Oslo).

Fondskonti for overskuddet av hogst i 2020 i kommuneskogen Lørenskog er uendret 185' kr.

Prosjekter for den enkelt kommune, føres i et eget regnskap (tjeneste 32500) hvor særskilte refusjoner og uttak av fond synliggjøres. Utgifter knyttet til dette er Nibio-rapport Matproduksjonspotensiale for Oslo 500' kr og andre konsulentarbeider (Beskyttelse av sentrumsnær skog i Lørenskog, Løvenstad nærmiljøhage i Rælingen). Det meste har vært finansiert av fond 845' kr (fond for løpende drift).

Planarbeid m.m.

Landbrukskontoret utfører sine lovpålagte oppgaver med bakgrunn i delegeringsvedtak fra hver enkelt kommune til landbrukssjefen. Av dette har jordlovsvedtak og uttalelser vært 5 omdisponeringer og 6 delinger siste år. Innenfor konsesjonsområdet i LNFR-område har det vært 9 egenerklæringer og 11 søknader (tilsvarende saks-tall var 2023 var 13 og 4).

Det har i 2024 vært 12 skriftlige besvarte henvendelser hvor plan- og bygningsloven har vært en del av saksbehandlingen, mot 29 foregående år. Ved reguleringsplanprosesser i kommunene har det vært møter og møtereferater i tillegg.

Kommunene har gitt høringsuttalelser på lov og forskrift fra staten, bl.a. Markaloven, Konsesjonsloven, Gjødsele-vareforskrift.

Rælingen

Viktige tema i landbruksplanen er **økt matproduksjon, økt næringsutvikling innenfor landbruket, kulturlandskap og kulturminner, klima, energi og forurensning og friluftsliv og folkehelse.**

Viktig område å avklare i 2024 har vært jordflytteplan for reguleringsplanarbeidet Hektner sør. **Nes avfallsdeponi** og tilbakeføring til LNF-formål ble etter hvert erstatningsareal for jord som medgår i utbyggingen. Likeledes planlagt hogst i skogen ved Blystadlia, har det vært viktig å informere om med tanke på friluftsliv og tilpasninger for skogsdriften.

Rælingens utvalg for klima, miljø og landbruk har behandlet 7 saker fra RKL i tillegg til orientering i utvalget. En av sakene har vært konsesjonssak.

Lørenskog

Temaplan landbruk for Lørenskog har økt matproduksjonen som et særlig viktig satsingsområde i Lørenskog.

Klimaendringene og miljøutfordringene øver et press mot landbruksdrifta i Lørenskog. Skogbruket har en viktig rolle både for friluftslivet, byggebransjen og karbonregnskapet.

Snødeponiplanen ved Nordli har vært tema. Men den store planen om drikkevannsledning gjennom landskapet Kurland-Hammer) har ført med seg spørsmål om god nok tilbakeføring til jordbruk etter prosjektet er ferdig.

Jordsmonn som ressurser er svært sentralt for kommunene. Rælingen og Lørenskog har lagt til veileder for jordflytting i plan- og bygningslovssaker i arealplanen.

Utvalg for Miljø, Samferdsel og Teknikk MST har håndtert høringsaker og vedtak i landbruksaker.

Den viktigste saken har vært landbruksveisaken Dammyrveien for Losby Bruk. Dette saksarbeidet la hånd om store ressurser pga. sakskompleksiteten og den store interessen for saken i offentligheten. Dammyrveien ble avslått i kommunen, men påklaget til Statsforvalter.

Sluttrapporten for Landskapsutvikling ble behandlet i begge utvalg KIF og MST. Leder for KIF, Cato Rud, åpnet opplysningstavlen for Bjørndalen kulturlandskap.

Planområder i Oslo

Prinsippet om erstatningsareal for jordsmonn i reguleringsplan er lagt inn i gjeldende forslag til arealplan. Dette er det jobbet med i prosjekter ved Stovner og ved Lofsrud gård i 2024.

RKL fikk i 2024 oppgaven av byråden for Miljø og Samferdsel å utforme instruks til sitt saksbehandlararbeid med bakgrunn i Handlingsplan for biologisk mangfold. Instruksen skal gjelde spesifikt hogst- og landbruksveg-søknader. Det er satt ned en arbeidsgruppe bestående av personer fra KLI, BYM, Skog og landskap og RKL. Kommuneadvokaten har satt en ramme for instruksen.

Beredskapsplan for landbruk

Kommunene har en beredskapsplan for landbruket i Oslo, Lørenskog og Rælingen (revidert 2022). Planen gir en instruks for hvordan kommunene skal håndtere krise i jord og skogbruk. RKL har i 2024 deltatt i øvelser (Lørenskog og Rælingen) om atomulykke i regi av beredskapsansvarlig hos

Statsforvalter. RKL var i 2024 også med i en diskusjonsøvelse om skogbrann i regi av brannvesenet på øvre og nedre Romerike.

Skogbruksforvaltningen

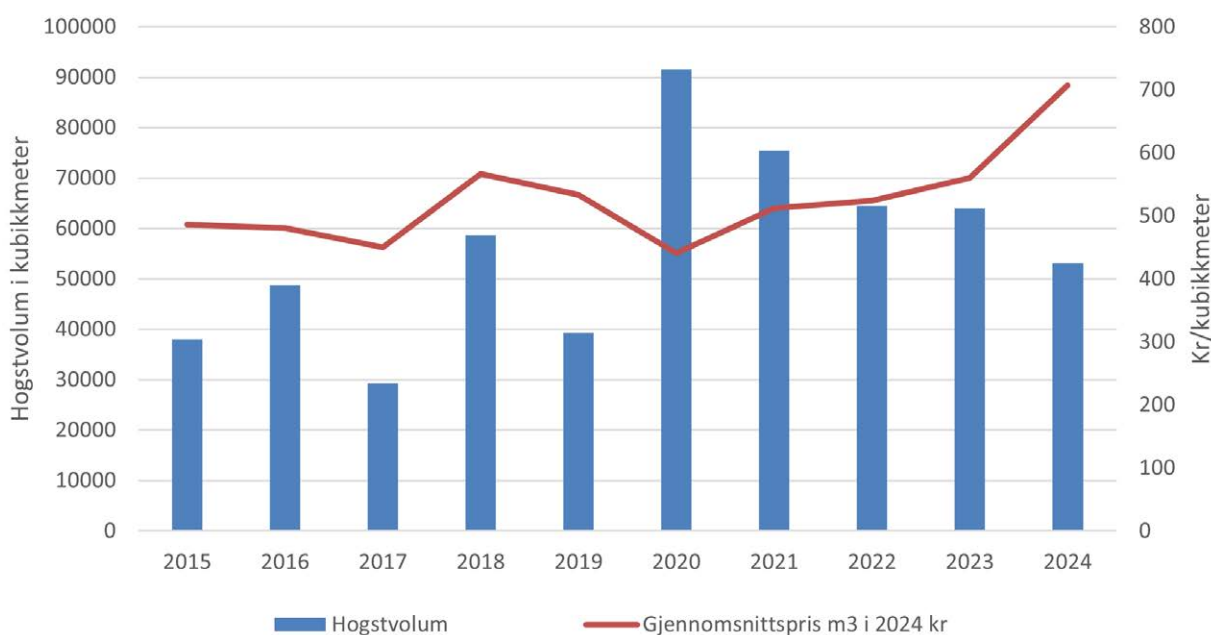
Skogressursene

Hogstkvantumet var på ca. 53 125 m³ i 2024 og utgjorde en bruttoverdi på 37,57 mill. kr. Selv om det var en nedgang på nesten 11 000 m³ fra 2023 gikk bruttoverdien av innmålt virke opp med 2,8 mill. kr. Hogsten i vår region var i 2024 litt lavere enn gjennomsnittet for de 10 foregående årene. (Se kommunevis statistikk i vedlegg).

Det ble i 2024 satt ut 292 770 planter i regionen. Dette er en nedgang med om lag 110 000 planter fra 2023. Vi er av den oppfatning at plantingen er på et solid nivå, og

at innrapporteringen varierer mellom år. Det er også i år plantet mer furu enn tidligere. Det ble satt ut nesten 98 000 furuplanter, noe som er en økning med ca. 50 000 planter fra året før. Det er også et større fokus på lauv. I 2024 ble det både sådd (5000 frø), plantet (2100) og supplert (2000) med andre lauvslag (ikke bjørk). Skog-eier er gjennom skogbruksloven forpliktet til å forynge skogen etter hogst. I vår region gjøres dette i de fleste tilfeller gjennom planting. Landbrukskontoret utfører årlig kontroll med at foryngelsesplikten overholdes.

Hogst Lørenskog, Oslo og Rælingen

Tabell 3 Hogstdata for en 10-års periode.

Tilskudd til næringstiltak i skog

Forvaltningen bygger på Landbrukets tiltaksstrategier som gjelder for alle de 3 kommunene som kontoret har ansvar for (se nærmere om tiltaksstrategiene under kapitlet om miljø- og kulturminneforvaltning).

Tilskuddssatsen for ungskogpleie i bartrebestand var i 2024 på inntil 35 %. Det ble totalt utbetalt 197 770 kr til dette formålet i fjor som var en økning på 175 000 fra 2023. Det er stor variasjon mellom år. Mye av dette skyldes når tiltakene innrapporteres. En fellesnevner er at det er de største skogeierne som utfører mest ungskogpleie.

Det ble utbetalt 67 783 kr i tilskudd til tettere planting. Dette er en økning fra 2023 med over 50 000 kr.

Skogfond

Skogfond er en lovpålagt fondsavsetning, som skal sikre at skogeier har midler til å finansiere investeringer i egen skog. Landbrukskontoret behandlet i 2024 30 søknader om refusjon fra skogfond. Dette er på samme nivå som i 2023. For skogkulturiltak (planting, ungskogpleie etc.) ble det utbetalt 2 515 004 kr. For søknader om tilbakebetaling fra skogfondet til skogsbilvei (vedlikehold) ble det utbetalt 487 077 kr. Til sammen ble det utbetalt

3 002 081 kroner til disse formålene. Dette er en nedgang fra 2023 (3,36 mill. kr), men det ligger såkalte udekkede investeringer fra 2024 på mer enn 1,6 mill. til veivedlikehold. Skogfond for dette vil bli utbetalt i 2025. Dette er et eksempel på at variasjoner mellom år er naturlig.

Hogstøknader

Barkbiller er blitt et stort problem med døende trær og dårlig skoghelse. Foto Knut Samseth, RKL.

Det ble i 2024 behandlet totalt 144 søknader om hogst i marka etter markaforskriften (93 i 2023). Alle hogstøknader er administrativt behandlet. Maksimal tillatte størrelse på flatene er 30 daa innenfor vår del av marka. Det har vært en økning i alle kommuner. Selv om det er gitt mange tillatelser gjenspeiles dette ikke i statistikken for 2024.

Det er i 2024 gitt dispensasjon til fire flater større enn 30 dekar. Dette ble begrunnet med dårlig skoghelse og fare for et større barkbilleangrep. Klimaendring kan være årsak til dette. Dette har gitt søknader om store hogstområder langt utover arealgrensen.

I tillegg til det store volumet med hogstøknader er en betydelig del av arbeidsomfanget knyttet til klagesaksbehandling. Organisasjoner som får rettslig klageinteresse i disse sakene, har lokal tilknytning innen naturvern. Naturvern-

organisasjoner mottar alle hogstøknader på kopi. De blir da varslet om tillatelsen samtidig med grunneier. Ingen klagesaker er imøtekommet av klageinstansen Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

Veibyggning

Regionkontor landbruk har i 2024 behandlet tre søknader om veibyggning. Dammyrveien i Lørenskog ble avslått av kommunestyret. Klagesaken ble også politisk behandlet før oversending til

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Veisøknaden har vært en krevende sak med tanke på den store interessen det har vært fra organisasjoner, media og allmenheten. Kommunen har brukt betydelige ressurser i denne saken.

Foruten Dammyrveien har det blitt godkjent to mindre tiltak (snuplass i Lørenskog og en mindre veistubb i Oslo).

Landbruksforum

RKL inviterte skogbruksnæringen Viken og statsforvalter for å drøfte hogster i nærskog der friluftsliv har stor betydning for trivsel. Det ble vist fram eksempler fra Lørenskog hvor det er stor utfart (Ekerud). Det ble også arrangert møte med Naturvernforbundet Oslo og Akershus om hvordan håndtere hogster der friluftsliv har en stor verdi.

Barkbiller er blitt et stort problem med døende trær og dårlig skoghelse. Foto Knut Samseth, RKL.

Kviger på beite ved Bjørndalen i Lørenskog, foto Ida Gjersem, RKL

Jordbruk

Statsforvalteren foretok høsten 2024 forvaltningskontroll av noen av kommunens tilskuddsordninger i jord- og skogbruk, og kontroll av kommunens ajourhold av AR5-kart (arealressurs med vekt på produksjonsgrunnlag i jord og skogbruk). Det ble ikke avdekket noen avvik annet enn ved mangelfull kvalitetssikring av periodisk oppdatering av kart fra NIBIO.

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ved ferie og fritid

64 foretak søkte om produksjonstilskudd i jordbruket i 2024, noe som ga ca 18,8 millioner kroner i inntekter til landbruket i våre tre kommuner. Drifta på jordbruksarealene var fordelt på ca 40 % av arealene med kornproduksjon og ca 60 % av arealene med grovfôrproduksjon/gras.

Ca. 10 % av søkerne blir trukket ut til risikobasert kontroll, hvor det enten blir dokumentkontroll eller stedlig besøk der dyretall, arealbruk, gjødselplan og sprøytejournal blir kontrollert.

Landbrukskontoret foretok i 2024 trekk i tilskudd for 6 foretak grunnet ikke godkjent gjødslingsplan. For å motta areal- og kulturlandskapstilskudd må foretakene også overholde flere miljøkrav. Foretak med areal som grenser til vassdrag blir prioritert for kontroll. Det ble ikke avdekket noen brudd på miljøkravene ved gjennomførte kontroller i 2024.

Produksjonssvikt grunnet klimatiske forhold

Vekstsesongen i 2024 hadde normalt gode avlingsnivåer, og det ble ikke gitt erstatning for produksjonssvikt grunnet klimatiske forhold til noen av foretakene som driver i Lørenskog, Oslo eller Rælingen.

Kvalitetssikring av markslagskart, areal ute av drift under gjengroing i Oslo, foto Ida Gjersem, RKL .

Ajourhold av markslag

Kommunen har ansvar for løpende ajourhold av markslagskartet mellom NIBIOs periodiske ajourhold. Kontoret fullførte i 2024 arbeidet med å få på plass nye skriftlige rutiner for løpende ajourhold av AR5 i alle tre kommuner.

Det har vært et etterslep for arbeid med AR5, og kontoret fikk NIBIOs siste periodiske ajourhold i 2022. Arbeidet med kvalitetssikring etter periodisk ajourhold ble påstartet høsten 2024 med befaringer av arealer med usikker klassifisering av markslag. Arbeidet forventes fullført i 2025.

Driveplikt for jordbruksareal

Det er driveplikt for alt jordbruksareal i Norge, og i 2024 sendte landbrukskontoret ut 15 brev med orientering om driveplikt. Brevene sendes ut årlig som del av vår oppfølging av hvordan dyrka mark blir drevet. I Oslo har vi over 3 år hatt en pågående oppfølging av driveplikt for jord-

bruksareal ved Voksen kirke, hvor 40 daa fulldyrka jord har vært ute av drift, og blitt brukt til frisbee-golf. Etter klagebehandling hos landbruksdirektoratet ble det i 2024 avklart at det ikke gis fritak fra driveplikt for arealene, og arealene vil nå bli tatt i bruk for matproduksjon med utleie til Voksenenga nærmiljøhage.

Veterinærvaktordning for Nye Stor-Oslo og Mattilsynet

Det ble våren 2024 inngått en ny avtale med NMBU om veterinært vaktordning for store dyr i vaktområdet Nye Stor-Oslo. Lørenskog kommune er vertskommune for vaktordningen. "Nye StorOslo" består av 7 kommunene Lørenskog, Lillestrøm (tidligere Skedsmo), Rælingen, Oslo, Nittedal, tidligere Asker og Bærum inngår.

RKL har fulgt opp det administrative arbeidet rundt vaktordningen. Asker kommune ytret misnøye med inndelingen av vaktområdet overfor Landbruksdirektoratet i 2024.

Miljø - og kulturminneforvaltning

Landbrukskontoret har i jord- og skoglovssammenheng ansvar for samfunnets helhetsvurderinger av næringsinteresser og miljø- og kulturminneinteresser. Dette innebærer nært samarbeid med miljøvernansvarlige og kulturminneansvarlige i kommune og fylkeskommune.

Kommunale tilskuddsordninger

Tilskuddsordningene som forvaltes av kommunen skal ha en overordnet flerårig tiltaksstrategi. I 2024/25 ble tiltaksstrategiene for Lørenskog, Oslo og Rælingen revidert. Tiltaksstrategiene gjelder for perioden 2025 – 2028. De er i tråd med landbruksplanene for Lørenskog og Rælingen, samt de eksisterende skjøtselsplanene for enkelte områder i Oslo og forvaltningsplanene for de utvalgte kulturlandskapene (UKL) Nordmarksplassene og Sørkedalen.

De lokale midlene fordeles etter en saksbehandling og råd fra *Regionalt råd for næring, miljø og kultur i Landbruket* (RL-rådet).

I 2024 var disse med i RL-rådet:

- Ole Haug (Lørenskog landbruksforening)
- Thomas Karstad (Rælingen skognæring)
- Steinar Brodin (Oslo og Aker bondelag)
- Tore Berger (Sørkedalen Bonde- og småbrukarlag)
- Olaf Holmerud (Nedre Romerike skogeierlag)

- Marlene Wæge Stubberud (Lørenskog kommune)
- Jan Olav Nybo (Oslo kommune)
- Jørgen Wacu Joramo (Rælingen kommune)
- Knut Samseth (Regionkontor landbruk)

Dreneringstilskudd

Dette er kommunale midler til drenering av jordbruksjord for å fremme økt matproduksjon og redusere faren for erosjon av matjord, men samtidig et klimatiltak mot klimagasser. Tilskuddssatsene er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Dreneringspotten i 2023 ble kr 450 000 (550 000 kr i 2023). Landbrukskontoret mottok 2 søknader (4 søknader i 2023), 1 fra Oslo og 1 fra Rælingen og det ble tildelt kr. 81 480 i dreneringstilskudd (553 130 kr i 2023).

SMIL – spesielle miljøtiltak i jordbruket

Dette er kommunale midler til miljøfremmende tiltak, som går utover det som kan forventes av normal jordbruksdrift. Det kan søkes SMIL-tilskudd til forurensningstiltak og kulturlandskapstiltak (inkl. kulturminner).

SMIL-potten for 2024 ble 900 000 kr (630 000 kr i 2023). Med inndratte midler fra utgåtte prosjekter på 569 700 kr, og tilleggsbevilgning på 479 800 kr, ble det total disponibelt 1 631 700 kr i SMILpotten. Det ble mottatt 12 SMIL-søknader (9 i 2023) og tilskuddspotten ble fordelt til alle 12 søknadene.

SMIL-tilskudd 2021 - 2024

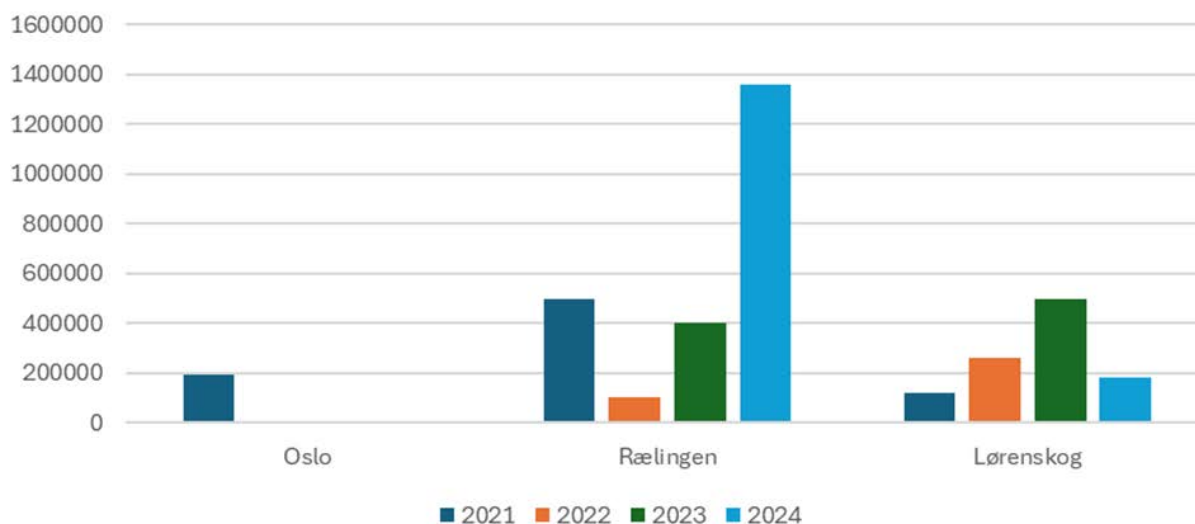

Diagram: SMIL-fordeling i perioden 2021 – 2024 per kommune

Fordelingen av SMIL-tilskuddet i perioden 2021 – 2024 er vist på diagrammet under. Den største andelen av SMIL-potten har gått til Rælingen, deretter til Lørenskog, og Oslo. Interessen for SMILmidler har ikke vært så stor blant gårdbrukere i Oslo. Grunnen til det kan være at en annen ordning trumfer bedre i Oslo, nemlig den nasjonale UKL-ordningen som har en pott på ca. 1 millioner kr. Behovet for SMIL-midler har vært stort i Rælingen i de siste 4 årene, fordi det har vært flere store investeringsprosjekter, for eks. gjenåpning og inngjerding av store beiteområder og bygging av gjødsellager. Behovet for mer midler i Rælingen har som regel blitt dekket gjennom ekstraordinære tildelinger fra Statsforvalteren.

Tilskudd til miljøtiltak i skog – NMSK

Det kan søkes om tilskudd for tiltak i skog som er viktig for biologisk mangfold, friluftsliv, landskap og kulturminner. Dette er en ordning for å avhjelpe skogeiere som blir økonomisk berørt av å ivareta eller utvikle miljøverdier. Ordningen gir kommunen mulighet til midlertidig sikring av miljøverdier uten bruk av egne midler. Det ble ikke søkt om midler til miljøtiltak i skog i 2024.

Kulturlandskapsprisen 2024

Kulturlandskapsprisen for 2024 ble tildelt Anne og Simen Hanslien fra Årnes gård i Rælingen. De er blant de få gjenværende melkebønder på Romerike. Ordføreren Gro Langdalen delte ut prisen i kommunestyremøte på rådhuset i Rælingen, den 23. oktober 2024. Landbruksjefen Knut Samseth og lederen for Rælingen landbrukslaget Lars Peder Jahr holdt tale.

Juryen hedrer prisvinnerne for deres betydelige innsats for å bevare og synliggjøre kulturlandskapet i et så viktig område. Anne og Simen har valgt å satse på melkeproduksjon og dyr på beite. Med dette bidrar de til å opprettholde det biologiske mangfoldet og til å bevare det tradisjonelle og åpne kulturlandskapet ved Årnes gård. Dette er inspirerende i en tid der ikke så mange unge velger landbruket som sitt yrke.

Kulturlandskapsprisen har som formål å anerkjenne og belønne en spesiell innsats for kulturlandskapet i Oslo, Lørenskog og Rælingen. Den består av et diplom, 20 000 kr og en vandrepris.

Utdeling av kulturlandskapsprisen 2024. Fra venstre: Knut Samseth (landbruksjef) Anne og Simen Hanslien (prisvinnere) og Gro Langdalen (ordfører i Rælingen kommune).

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)

Satsingen Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) er en oppfølging av nasjonale mål om å ivareta kulturlandskapet. Dette er et samarbeid og spleiselag mellom landbruk-, miljø- og kulturminnemyndigheten. Det er totalt 46 utvalgte områder fra hele landet og vår region er representert med 2 områder i Oslo kommune, UKL – Nordmarksplassene og UKL-Sørkedalen.

Tilskuddspotten for UKL-områdene i Oslo i 2024 ble på 975 000 kr (1 050 000 kr i 2023). Med inndratte midler på 573 246 kr fra prosjekter som ikke ble fullført innenfor fristen, ble UKL-potten for 2024 på 1 548 179 kr. Det ble totalt behandlet 34 UKL-søknader (29 søknader i 2023). Av disse fikk 31 tilsagn om 1 540 199 kr totalt tilskudd, og 3 søknader ble avslått.

Grunneiere fra begge UKL-områdene har i 2023 og 2024 jobbet på et felles prosjekt om en bok hvor det vises både gamle bilder og bilder fra gjenfotograferingen gjennomført av landskapsfotografen Oskar Puschmann. Fotoboka

«Tilbakeblikk - Sørkedalen og Nordmarksplassene» ble ferdig i 2024 og i den forbindelse ble det åpnet en digital utstilling den 14. mars 2024 på Deichmann Røa. Bildene i utstillingen og i boken viser både positive og negative endringer, med et hovedfokus på nedbygging av dyrket mark, gjengroing av jordbruksareal og aktiv skjøtsel av områder i Sørkedalen og Nordmarksplassene.

Representanter og grunneiere fra begge områdene var til stede under åpningen og Yngvar A. Husebye, bydelsleder for Vestre Aker, sto for den offisielle åpningen. Etter gode tilbakemeldinger fra Deichmann Røa og etter ønske fra arbeidsgruppa/grunneiere ble utstillingen i oktober 2024 flyttet til Sørkedalen Landhandel. Sørkedalen Landhandel var veldig positive til utstillingen og her vil den være tilgjengelig for tilreisende og lokale på ubestemt tid.

Alle stedene som ble fotografert og representert i boken fikk i etterkant tilbud om noen eksemplarer av boken til privat bruk. Mange hyggelige tilbakemeldinger og ros for fint engasjement både for boken og utstillingen.

Fra åpningen av fotoutstillingen på Deichman Røa. Foto: RKL.

Regionalt miljøprogram (RMP)

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus fastsetter den statlige tilskuddsordningen Regionalt miljøprogram for 4 år av gangen, og gjeldende periode er 2023-2026. Ordningen fordeler statlige midler til gjennomføring av tiltak for å redusere forurensning og fremme verdiene i kulturlandskapet. Ordningen omfatter også tiltak innen jordhelse, karbonbinding, klimatilstand og biologisk mangfold. Selv om det er en statlig ordning er det landbrukskontoret som behandler søknader og fatter vedtak om tilskudd.

Totalt 39 gårdbrukere søkte om tilskudd gjennom RMP til forurensningstiltak og kulturlandskapstiltak i 2024. RMP-tiltakene gir en betydelig reduksjon i avrenning av jord og næringsstoffer til vassdrag, og bidrar til å bevare biologisk mangfold og holde kulturlandskapet i hevd. Tiltak som reduserer avrenning av jord og næringsstoffer til vassdrag er høyt prioritert, og et av de viktigste tiltakene er å unngå høstpløying. Det har vært en veldig positiv utvikling i andel areal som ikke blir jordarbeidet om høsten siden Statsforvalteren fra 1.1.2023 innførte regionale miljøkrav. For Rælingen ble hele 98 % av arealene liggende urørt høsten 2024. Figur 2 gir en oversikt over utviklingen for RMP-miljøtiltaket «ingen jordarbeiding om høsten».

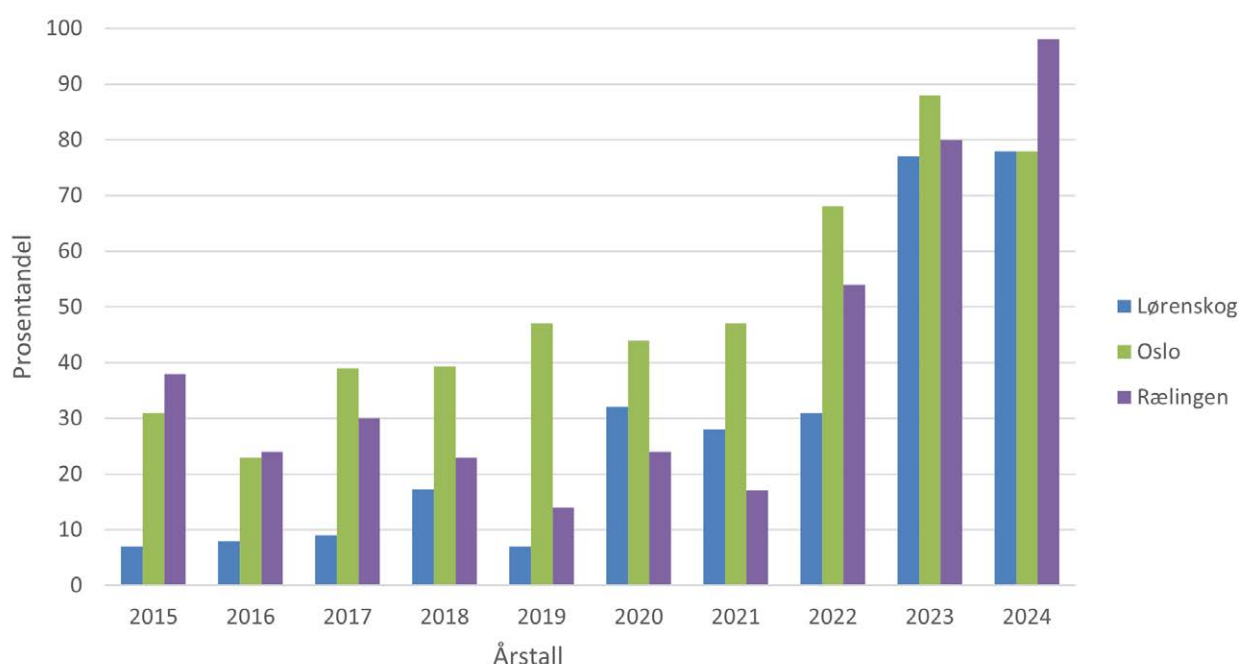
Vannkvalitet

Landbrukskontoret deltar i arbeidet med å bedre vannkvaliteten i vann- og vassdrag innenfor vårt distrikt. RKL har vært representert i temagruppe landbruk for vannområde Leira-Nitelva, temagruppe landbruk i vannområde Øyeren, samt i administrativ prosjektgruppe for vannområde Oslo. I Oslo deltar RKL i tillegg i drikkevannsforum, med spesielt fokus på Maridalen og landbruket der og vi deltar i koordineringsgruppe for å heve miljøkvaliteten i Oslofjorden. Vi følger også opp og rapporterer på tiltak som gjelder kommunal landbruksforvaltning i regjeringens helhetlige plan for Oslofjorden.

Regionale miljøkrav for jordbruket

Fra 1. januar 2023 trådte en ny forskrift med regionale miljøkrav for jordbruket i kraft. Det meste av jordbruksareal innenfor kommunene Lørenskog, Oslo og Rælingen er innenfor virkeområdet til forskriften. Gårdbrukere må nå forholde seg til restriksjoner på hvilke areal det er lov å jordarbeide om høsten og krav til kantsoner langs vassdrag. Erfaringer fra kontroll av regionale miljøkrav så langt i 2023 og 2024 er at gårdbrukerne er oppdatert på den nye forskriften, og har overholdt kravene.

Utvikling i andel kornareal med ingen/utsatt jordarbeiding 2015 - 2024

Utvikling i andel kornareal med ingen/utsatt jordarbeiding, hvor bonden ikke jordarbeider areal på høsten for å redusere risiko for avrenning og forurensning til vann og vassdrag.

Økologisk dyrking

I Oslo kommune var det i 2024 økologisk planteproduksjon på 23 % av jordbruksareal i drift, og Rælingen hadde økologisk planteproduksjon på 13 % av jordbruksareal i drift. I Lørenskog er det ikke noe areal som er sertifisert og godkjent som økologisk.

Forvaltning av Skulerud skog, Lørenskog

Lørenskog jakt og fiskeforeningen LJFF disponerte fellingsretten på tre rådyr i Skulerud skog. Det ble felt 1 rådyr under jakten i 2024. Det har ikke vært skogbruksaktivitet i kommuneskogen i 2024.

Det er en egen søknadsordning på **metallsøk** på Lørenskog kommunes areal. Tillatelsen på dyrkingsareal begrenser seg til tiden det ikke er dyrknings sesong. I 2024 ble det gitt 1 tillatelse og 2 søknader ble avslått.

Vilt- og fiskeforvaltning i Lørenskog

Regionkontor Landbruk har forvaltningsansvaret for hjortevilt, bever og fisk i Lørenskog. Vi godkjenner både rådyrvald og elgvald, samt avskytingsplaner for elg. Tradisjonelt jaktes det på elg og rådyr i Lørenskog. Alt informasjon fra jakten arkiveres i Hjorteviltregisteret. Ved behov arrangerer RKL jegerprøve, innføre ekstraordinær båndtvang, mm. Kontoret svarer samtidig ut henvendelser fra innbyggerne omkring utfordringer med rådyr, grevling og fugler i hagene.

Lørenskog har egne kommunale mål for elg, rådyr og hjort for 2022 – 2025. De kommunale målsettinger gir en oversikt på artene det jaktes på og hvordan kommunen skal forvalte dem. Elgbestanden er stabil og ligger rundt 54 dyr, rådyrbestanden er ikke tallfestet, men har en økende trend, og hjortebestanden er på fremmarsj. Under jakten 2024 ble de felt 11 elg av 15 tildelt kvote, og 24 rådyr av tildelte 121.

Regionkontor Landbruk har ansvaret for vilttoppsynet i Lørenskog som består av tre personer. Vilttoppsynet håndterer påkjørt og skadet hjortevilt (fallvilt), driver med

kontroll under elgjakten, sanker kanadagjess-egg og holder tilsyn om skogbrann i Marka. I 2024 ble det gjennomført total 41 fallviltoppdrag, av disse 3 elger, 35 rådyr, 2 grevlinger og 1 rød rev.

I perioden 6.1.-31.3.2024 ble det innført ekstraordinær båndtvang i hele Lørenskog, grunnet store snømengder og vanskelige forhold for rådyr. Dette ble koordinert med nabokommunene som har Marka som felles område.

Regionkontor Landbruk forvalter kanadagjess-bestanden gjennom eggsanking, og skadefelling. Det ble gjennomført eggsanking fra kanadagjess i perioden 29.04. – 17.05. 2024. Total 30 egg (33 i 2023) ble plukket fra 7 lokasjoner/vann, mens på de resterende 9 lokasjoner ble det enten ingen funn av reir, eller eggene var klekket.

RKL behandler søknader om motorferdsel i utmark og på vassdrag i Lørenskog kommune. I 2024 ble det behandlet totalt 3 saker om motorferdsel i Marka etter markaloven og alle fikk dispensasjon.

Kystgeit – tilrettelegging for skjøtsel i Oslo

Et viktig element for Oslo er beiting av kulturlandskapet samtidig som at en truet husdyrrase blir ivaretatt i der. Siden 2016 har geitene pleiet kulturlandskapet på Bogstad gård. Byråden for miljø og samferdsel bevilger hvert år støtte til tilrettelegging for kystgeit i kommunen. I 2024 fikk Bogstad gård 61 000 kr til innkjøp av 14 småfeklaver (virtuelt gjerde) og 3 geitedyr.

Skjøtselstiltak og Phytophthora-midler i Sørkedalen

Som en del av oppfølgingen av skjøtelsesplan for Sørkedalen (2015) og begrensningen av spredning av Phytophthora-sykdommen på trær, bevilger byråd for miljø og samferdsel i Oslo midler for å støtte dette arbeidet. I 2024 ble det tildelt 24 750 kr Phytophthora-midler, som toppfinansiering til et UKLprosjekt om rydding av kantsonen langs Sørkedalselva ved Bogstad gård. Det ble ikke tildelt skjøtelsesmidler i 2024.

Næringsutvikling

Landbrukskontoret driver på generell basis veiledning til brukere som ønsker å etablere ny produksjon eller virksomhet på sine gårder. RKL er førstelinjekontor for søknader til Innovasjon Norge (IN) for bygdeutviklingsmidler, IBU-midler.

Villbrygg fikk Bedriftsutviklingsprisen for 2024

Villbrygg og gründer Vanessa Krogh, fikk årets BU-pris for Oslo. Prisen på 50.000 kr som ble overrakt av Innovasjon Norges regiondirektør Willoch Haugen, ble gitt dem for innsatsen bedriften gjør for å utvikle alkoholfrie drikker basert på bærekraft, råvarer for natur og økologisk landbruk. Her er råvarer mjøddurt, geitrams, gulaks,

bjørkeblader, barnåler, rosmarin, tunbalderrå og sitrongress. Og produksjonen skjer på bryggerier som har ledig kapasitet. Produktene er allerede kjent gjennom butikkkjeder og restauranter, endatil Michelinrestauranter i New York.

Innovasjon-Norge søknader

To søknader ble innvilget tilskudd innen næringsutvikling i 2024. En var innen epleproduksjon med tanke på eplesiderproduksjon. Den andre var innenfor tradisjonelt landbruk og melkeproduksjon hvor det var nødvendig investering etter generasjonsskifte. Begge disse satsingene viser en god optimisme om matproduksjon og smaksopplevelse i bynære kommuner.

Villbrygg (prisvinnerne med blomster og diplom) omkranset av gratulanter fra IN, RKL, SFOS, Oslo kommune og Norges Bondelag. Foto Knut Samseth, RKL

Prosjekter

Parsellhager i Lørenskog

Kommunen har med Museene i Akershus sin hjelp, i fire år drevet pilotprosjekt ved Skårer gård og tilrettelagt for parsellhagebruk på to andre steder i kommunen (Sørli og Fjellhamar). Det har gjennom året vært samlet til seminar og kurs for dyrkningsinteresserte. Årets prosjekt har løftet fram temaet kompostering i kurs og bygging av slik anlegg to plasser.

Nærmiljøhage i Rælingen

Gjennom områdeplan for Løvenstad, har urbant landbruk blitt presentert som et redskap for å bedre bo-miljøet. Konsulent Pernille Leivestad har bistått borettslaget der i å etablere en nærmiljøhage inne blant blokkene. Nå er det etablert et samdyrkelag i borettslaget.

Sparebankstiftelsen har ytt midler til at det fysiske anlegget har kommet på plass.

Prosjektleder Pernille Leivestad og styreleder Vibeke Austria i borettslaget har fått til et nærmiljøanlegg midt iblant blokkene. Foto Knut Samseth, RKL

Inspirasjonskveld av Andrew Mc Millon (Kvann) og Erik Joner (NMBU). Dyrkningsmuligheter og jordsmonn. Foto Knut Samseth

Foto Knut Samseth, RKL

Matproduksjonspotensiale i Oslo

NIBIO utarbeidet en rapport om matproduksjonspotensiale i Oslo hvor betydningen av arealressurs og dyrkingskunnskap ble drøftet. Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra RKL i samarbeide med Bymiljøetatens urbant landbruk. I rapporten kommer det fram at det kan være mangedobbelt så mye areal det kan dyrkes på enn det er registrert i dag. Det er 9 600 dekar som dyrkes i dag og det er 7 144 dekar som er dyrkbart areal (i tillegg kommer noe av de 800 daa tilplantede areal i Sørkedalen). I byggesonen for Oslo er det imidlertid interessant at det 38 786 dekar i såkalt Feltsjikt. Dette er arealer der vegetasjonen er opptil 1 m høy i dag.

Arealkategori (grønnstrukturkart)	dekar
Uklassifisert	2 164
Busksjikt	7 339
Bygning	23 725
Feltsjikt	38 786
Jord	1 902
Tresjikt	35 659
Utnyttet	31 059
Vann	3 371
Vei	14 085
Sum	158 090

Matproduksjonspotensiale i Oslo

Betydning av arealressurser og kunnskap

NIBIO RAPPORT | VOL. 10 | NR. 119 | 2024

Sebastian Eiter, Svein Olav Krøgli, Grete Stokstad, Wenche Dramstad
Avdeling for landskapsovervåking

Vitalisering av Kulturlandskap i Lørenskog, Oslo og Rælingen

LØRENSKOG

RKL har et par år jobbet sammen med en prosjektgruppe med lokale og engasjerte i Bjørndalsgrenda som ønsker å vitalisere kulturlandskapet i grenda. Prosjektgruppen er organisert gjennom SMIL-midler. I midten av juni markerte landbrukskontoret at et nytt skilt har blitt montert i Bjørndalen. Skiltet viser til historien fra Bjørndalen med åpne kulturlandskap som holdes i hevd av lokale. Bjørndalen har en rik kulturhistorie som vitner om sagbruk, mølledrift og teglverk i Ellingsrudelva. Kulturlandskapet er en perle mange har til gode å oppdage. Bjørndalen skjottes av lokale gårdbrukere med husdyr og man kan ofte se storfe på beite gjennom sommerhalvåret. Det er i tillegg gamle slåttemarker som har huset sjeldne arter som solblom. På markeringen feiret vi samarbeidet mellom kommunen, lokale beboere, historieentusiaster i Lørenskog. Dette var hele grunnlaget for at skiltet kunne lages. Leder for kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget, Cato Ruud, åpnet markeringen.

Skjøtselsplan for Nyborg i Bjørndalen. Foto Knut Samseth, RKL.

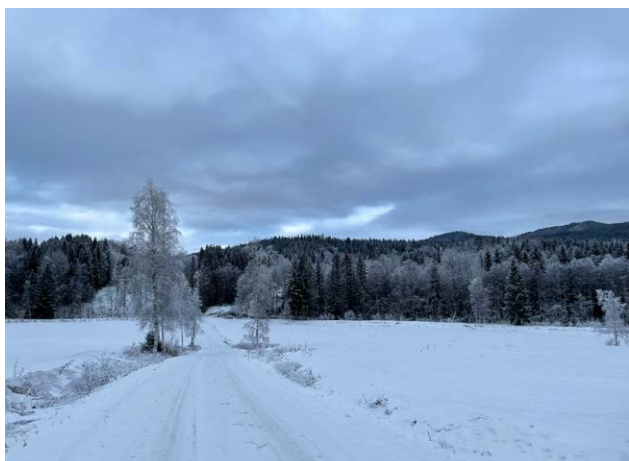

Åpning av tavlen ved inngangsporten til Bjørndalen. Foto Knut Samseth, RKL

OSLO

Prosjekt fremmede arter i Sørkedalen og Nordmarksplassene

Gjennom infokampanjer på FB ble det informert om hagerømlinger ut i naturen. Gjennom forening UKL Sørkedalen ble det igangsatt ungdommer til å fjerne uønskede arter med ryddesag. Spesielt fokus ble satt på lupin, russekål og kanadagullris.

Siktlinjer ved Gran i Sørkedalen

For å belyse åpning av landskapet med siktlinjer ble det 2024 hogget ved Gran et bestand skog som har vært plantet. Løvenskiold Vækerø stod for tiltaket som fulgte Skjøtselsplanen for Sørkedalen.

Siktlinje fra Sørkedalsveien til Gran, Oslo. Bilde til venstre 2023, mens bilde til høyre er fra 2024. Foto Amalie Svendsen, RKL

Hestejordene

– En skjult perle i Groruddalen

NINA leverte i 2024 en rapport om naturverdier i forbindelse med ny forvaltningsplan. Undersøkelsen omfattet også ravinene. Hestejordene på Rødtvet i Oslo driftes i dag av en skjøtselsgruppe av frivillige med tilhørighet iblant annet Sandås vel, Lillomarkas venner og Alna Rideskole.

Naturtypekartleggingen inkluderer skjøtselsråd for å stimulere et rikt naturmangfold gjennom egnede og stedstilpassede skjøtselstiltak som ivaretar naturtypene. Planen gir forslag til restaureringsområder.

 FORSVARSBYGG

Velkommen til Hestejordene

I utkanten av Lillomarka ligger et åpent kulturlandskap med jorder og fjellkatter, krysses av bekker i ravedaler. Dette landskapet, formet gjennom generasjoners bruk av naturlige ressurser, har en lang historie som landbruksareal. I dag brukes Hestejordene som beite og er et populært turområde der besøkende kan oppleve det varierte naturmangfoldet.

Hester fra Alna ridesenter på sommerferie på Hestejordene. Foto: Torger Skovdahl, 2021

Steinhoggervirksomhet
Det er brutt stein i Rødtvetområdet fra 1840-åra og fram til 1960-tallet. Bergarten det ble drevet på var den blekrode «grøndgranitten», en vulkansk bergart som ble dannet for mellom 250 og 300 millioner år siden.

Grorud kirke, og flere av Oslos staslige bygninger er bygget i grøndgranitt. Det er mange spor etter steinhoggervirksomhet i landskapet rundt Hestejordene i dag.

Kartstilt fra Miljøforvaltningen

Landbrukstradisjoner
Hestejordene ligger på grunnen til gårdene Rødtvet og Linderud, som var i drift fram til 1950-tallet. Etter at gårdsdriften opphørte, begynte landskapet å gro igjen. Rundt årtusenskiftet ble det tatt initiativ til å ta gjenoppta skjøtselen, for å bevare det åpne kulturlandskapet og naturmangfoldet i området.

Skjøtsel og arbeidshester
Det åpne landskapet på Hestejordene er avhengig av jevnlig skjøtsel. Arbeidet innebærer beiting, med oppsett av gjerdene i beitesesongen, og rydding av vegetasjon. Utenom beitesesongen er gjerdene nede og det er fri ferdsel på jordene.

Det er et mål at skjøtselen på Hestejordene utføres skånsomt og sporsløst. Når treet velter brukes arbeidshester til å dra ut tømmerstokkene. Skogsdrift med hest er et levende kulturminne og en tradisjon som opprettholdes av skjøtselsgruppen.

Skuronn på Hestejordene, Rødtvet gård 1936. Foto: Groruddalen historielags billededatabase

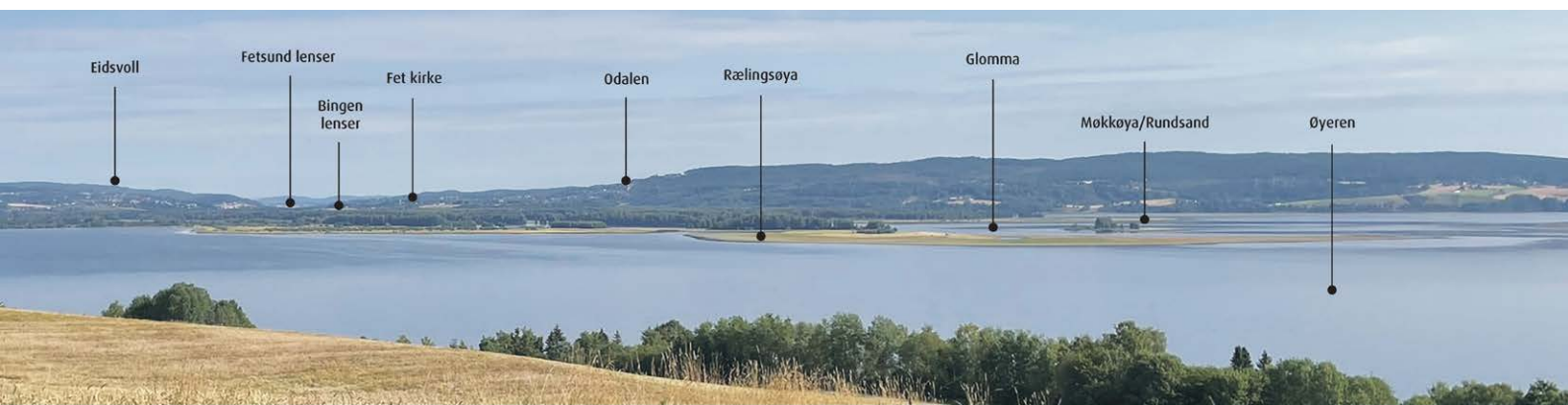
Arbeidshest fra Alna ridesenter drar ut nedfallsstammer fra skogen. Foto: Christian Aukem, 2021

Hestejordene skjøttes i 2024 av Sandås vel, Alna ridesenter og Lillomarka Venner. Både Grorud, bygd, tjuvte og Bymiljøetaten har bidratt med midler til skjøtselen. Innsatsen på Hestejordene ble anerkjent med Kulturlandskapsprisen av Landbrukskontoret i 2021.

FORSVARSBYGG FORVALTER DENNE EENDOMMEN

RKL har utarbeidet en skiltmal hvor kulturlandskapet, skjøtsel og naturmangfold er beskrevet. Foto Amalie Svendsen, RKL

Bordbåt under lessing ved Nordbystranda. Bildet er trolig tatt av Hans Hansen rundt år 1900.

Byåa kulturminneløype Tømmerfløting

I løpet av sine nærmere 300 aktive år ble Bybruket en effektiv næring med kapasitet til å skjære betydelige mengder bord og planker. Skogen som lå nære sagbruket ble etter hvert uthugget og Bybruket måtte importere tømmer fra skoger i nærliggende bygder som Solør, Odalen og Østerdalen. Glomma og Øyeren ble en viktige transportveier for å frakte tømmeret via fløting til Bybruket samt andre sagbruk som var tilknyttet vassdragene.

Tømmeret fra bygdene ble fraktet via Glomma og dens sidevassdrag og løsfloret til storlensa ved Bingen, og seinere Fetsund.

Her ble tømmeret sortert og sendt til ulike sagbruk i området når det var flom i Øyeren og vannføringen var kraftig for transport. Selv om tømmertransporten var godt organisert, var arbeidsoppgavene på vannveiene svært farlige og mange arbeidere druknet.

Når tømmeret ankom Bybruket ble det festet i lenser, en konstruksjon for å samle og lede tømmer, ved stranden hvor Byåa renner ut i Øyeren. Fra lensene kunne stokkene dras in mot land én og én før de ble fraktet oppover mot sagene hvor de ble samlet i lager. Det var tungt arbeid å flytte på tømmeret selv med hjelp av hester.

RÆLINGEN

Byåa kulturminneløype ligger på privat grunn og prosjektet har vært avhengig av at grunneierne har bidratt i stor grad med opprydding, tilrettelegging og engasjement for å fremme kulturhistorien langs åa. RKL har bistått Rælingen kommune med å utarbeide informasjonstavler som ble satt opp sommeren 2024. RKL har også vært rådgivende i forbindelse med tilrettelegging av løypa.

Tavlene er en del av Byåa kulturminneløype som skal formidle kulturhistorie fra sagbruk, kornmøller, husmannsplasser og jordbruk i Rælingen. Kommune har i tillegg laget et spill om sagbrukshistorien fra Byåa «Sagbrukssaen» – et kulturhistorisk spill hvor man får utforske en virtuell verden med minispill, historier fra livet og 3D-modeller av teknologi brukt i sagbrukene på den tiden.

Regionkontor Landbruk

Landskapsutvikling i bynære områder

Sluttrapport for vitalisering av kulturlandskap i Lørenskog, Oslo og Rælingen

Sluttrapport for prosjektet Landskapsutvikling i bynære områder.

Vedlegg – Statistikk

Arbeidsstatistikk ved RKL

	Lørenskog	Oslo	Rælingen	Felles kommunalt	Lø VILT	Urbant landb Lør	Lør. K. skog/ Vet. Vakt	Sørkedalen	Skogkultur	Urbant kurs	SUM
SUM	1075	998	664	1 821	312	37	19	305	3	4	5 238
%tot	20,5	19,1	12,7	34,8	6,0	0,7	0,4	5,8	0,1	0,1	100,0
Basis 2024	39,3	36,5	24,3								100,0
Rammeavtale	29,5	42	28,5								

Tabell 4: Oversikt over refusjoner og avtalte overføringer for tilleggsgoppgaver for 2024

Inntektsfordeling		PST	2023		2024	
Refusjoner (ramme L, R og O, Vet.vakt, o.a.)						
Oslo	Rammeavtale	42	-1 747 000	-2 055 000	-1 840 000	-2 165 000
	Utvalgte Kulturlandskap		-308 000		-325 000	
	Skjøtselstilskudd i Sørkedalen		-66 000		-70 000	
	Kystgeittilskudd		-61 000		-65 000	
	Tiltak mot phytophthora		-50 000	-177 000	-50 000	-185 000
Lørenskog	Rammeavtale	29,5	-1 239 000	-1 239 000	-1 197 000	-1 197 000
	Viltforvaltning		-232 000		-242 000	
	Kommuneskogforvaltning		-24 000	-256 000	-26 000	-268 000
Rælingen	Rammeavtale	28,5	-1 202 000	-1 202 000	-1 254 000	-1 254 000
SUM		100	-4 929 000	-4 949 000	-5 069 000	-5 069 000
Refusjoner utenfor kommunene			-1 323 428	-1 323 428		-1 214 581
Sum refusjon og tilskudd/støtte			-6 252 428	-6 252 428		-6 283 581

Tabell 5: Oversikt over overskudd fra tidligere års prosjekt og kommunalt avsatte midler i 2024 (Balansekonti fra tjeneste 29000 og 32900 med aktivitet 66691-66693)

Bundet kommune kt			31.12.2023	Endring	31.12.2024
2510026	Avsetning fond Lørenskog	66691	-166 596	-	-166 596
	Avsetning fond Oslo	66692	-580 169	- 13 841	-594 010
	Avsetning fond Rælingen	66693	-49 302	-	-49 302
	SUM		-796 067	-13 841	-809 908
2510027	Løpende drift		-2 545 102	-727 420	-1 817 682
2510028	Lørenskog kommuneskog		-185 383	-	-185 383

Tabell 6: Prosjekter for den enkelte kommune, tjeneste 32500

	2023	2024
UTGIFT		
Kjøp av varer og tjenester	134 148	874 458
Overføringer	-55 476	208 133
Utgift før finans	78 672	1 082 591
Finansutgifter	17 550	58 040
Total utgift	96 222	1 140 631
INNTEKT		
Salgsinntekter	-32 274	-208 133
Refusjoner	-	-86 633
Finansinntekter	-62 720	-845 864
Total inntekt	-94 994	-1 140 630

Skogbruksstatistikk

Tabell 7: Skogbruksstatistikk, avvirkning, skogfond, skogkultur, tilskudd

2024	Lørenskog		Oslo		Rælingen		Sum
Avvirkning							
Avvirket m ³		5 910		44 072		3 143	53 125
Bruttoverdi kr	kr	3 907 798	kr	31 642 795	kr	2 021 621	kr 37 572 214
Skogfond							
Saldo pr 01.01.2024	kr	1 803 413	kr	9 365 378	kr	1 381 196	kr 12 549 987
Endring	kr	400 422	kr	1 574 688	kr	26 222	kr 2 001 332
Saldo pr 31.12.2024	kr	2 203 835	kr	10 940 066	kr	1 407 418	kr 14 551 319
Skogkultur, investeringer							
Nyplanting stk		12 880		256 400		19 040	288 320
Supplering stk		1 600		2 000		850	4 450
Sum plantet stk		14 480		258 400		19 890	292 770
Såing				5 000			0
Totalkostnad etablering	kr	122 126	kr	1 865 964	kr	144 112	kr 2 132 202
Totalkostnad tettere planting		8 889		51 273		7621	67 783
Ungskogpleie daa		162		1 663		101	2 294
Ungskogpleie kr	kr	70 481	kr	1 138 217	kr	34 187	kr 1 242 885
Ungskogpleie tilskudd	kr	16 200	kr	166 300	kr	15 270	kr 197 770

Tabell 8: Oversikt over hogstsøknader i marka behandlet av RKL i 2024

	Antall flater	Godkjent areal	Gjennomsnitt flatestørrelse	Flate	Frøtre	Skjerm	Småflate	Selektiv hogst
Lørenskog	26	460	18	88 %	0 %	0 %	8 %	4 %
Oslo	92	2 058	22	84 %	4 %	5 %	0 %	3 %
Rælingen	26	596	23	41 %	5 %	6 %	43 %	6 %
Sum	144	3 114	22					

Jordbruksstatistikk**Tabell 9: Antall mottatte søknader og bevilget tilskudd**

	Lørenskog	Oslo	Rælingen	SUM
Produksjonstilskudd				
Søknader	23	27	14	64
Tilskudd	5 680 399	5 891 041	7 308 838	18 880 278
Refusjon utgifter til avløser, ferie og fritid				
Søknader	8	5	8	21
Refusjonsbeløp	987 856	92 506	715 251	1 795 613
Refusjon av avløserutgifter ved sykdom etc				
Søknader	1	0	2	3
Tilskudd	21 000	0	91 085	112 085
SMIL – Fangdammer, bygnings- og hydrotekniske miljøtiltak				
Søknader	1	0	1	2
Tilskudd	330 000	0	65 370	395 370
SMIL – Hydrotekniske anlegg og miljøtiltak				
Søknader	5	0	3	8
Tilskudd	17 200	0	388 000	405 200
SMIL- Planlegging og tilrettelegging				
Søknader	1	0	0	1
Tilskudd	50 000	0	0	50 000
Dreneringstilskudd				
Søknader	0	1	1	2
Tilskudd	0	23 180	58 300	81 480
Utvalgte kulturlandskap i Oslo				
Søknader	-	35	-	35
Tilskudd	-	1 540 199	-	1 540 199
RMP – Tilskudd				
Søknader	13	14	12	39
Tilskudd	65 075	182 665	206 964	454 704
RMP – Tilskudd til tiltak innen avrenning til vann, utslipp til luft, plantevern og jordhelse				
Søknader	14	12	13	39
Tilskudd	836 127	973 382	1 033 038	2 842 547
SUM TILSKUDD	7 657 482	8 520 308	10 562 112	26 789 902

**Regionkontor Landbruk
Lørenskog, Oslo og Rælingen**

Postadresse: Postboks 417, 1471 Lørenskog

Besøksadresse: Festplassen 1 (Lørenskog hus, 8. etg), 1473 Lørenskog

Sentralbord: 67 93 40 00

www.regionkontorlandbruk.no

